

GARDNER, MASS.

Tiistiltä Gardnerista on hyvin vähän kirjoitettu Toverittareen, sillä päätien voivat luulla toiminnan olevan kovin leväperäistä naisten keskuudessa.

Nyt on päätetty ompeluseuran kokouksessa, että jokaisen naisen on vuorottain kirjoitettava Toverittareen, siten saadaan tietää mitä kulloinkin osasto ja etupäässä naiset hommanvat. Lehdellemme on hankittu joukko uusia tilauksia ja sen lisäksi kun rupeamme koko naisvoimalla paikkakunnan uutisia kirjoittamaan ja sen kautta lausumaan ajatuksemme, niin on parempi mahdollisuus saada yhä uusia tilauksia. Joku voi ajatella, että en minä mitään osaa lehteen kirjoittamaan, vaan jokainen voi, kun on hyvää halua. Usein tuntuu, että on niin kovin väsynyt, kun työläisperheen äidin niin täällä Gardnerissa kuin muuallakin täytyy raataa yhdessä miehensä kanssa perheen ylläpitämiseksi ja niin ollen jättä vähän aikaa itsensä kehittämiseen. Vaan jos asia on kallis, niin kyllä sitä voi jotain toimia.

Osastollamme on ollut 2 viikon kestäneet luento- ja laulukurssit. Luennoitsijana on toveri Vilho Boman. Hän on selvittäneesti selostanut eri maiden työväen liikettä ja alkuaikojelta aina nykypäiviin saakka. Luennoita on seurattu mielenkiinnolla, ja miestoverit ovat olleet hyvin edustettuina. Pajon ovat naiset jälleen jälkeä, ainakin ne, jotka eivät ole edes yhtä iltaa tulleet kuulemaan luennoita. Osastotoimintaan ei pitäisi ryhtyä hetken innostuksesta vaan ottaa niin nainen kuin mieskin mukana. Silhen meitä velvoittaa puolueemme jäsensyy.

Lauluseura on myös päätetty perustaa, ja kaikki niin naiset kuin miehet mukaan.

Ompeluseuran kokoukseen on kaikkien naisten tultava mukaan. Joka toinen viikko on keskusteluyksitys. Sitä voimme harjoitella puhevuoron käyttä. Joka toisella viikolla on työkokous.

Kaikki naiset mukaan!
Toveruudella:

Emilla Hiltunen.

WORCESTER, MASS.

Kesä taas on mennyt kaikkine kauneuksineen. Kukat varisevat, ja lehdet putolivat puista. Edessä on taas kolkko ja kylmä talvi, joka panee työlliset synkkään ajatukseen, kun ei ole tietoa millä sitä talvella lämmitellään, kun ei saa hiiltäkään ja jos niitä rupeaisi saamaankin, niin ovat ne niin hulkeassa hinnassa, että ei niitä kaikkia työlliset pysty ostamaan. Kyllä rikkaiden kelpaa eillä, voivat mennä talveksiin sellaisiin paikkoihin, missä on lämmin ilman lämmittämättä, mutta toista se on työllisten. Eivät pysty edes kunnan vaatteita päällään ostamaan, kylmään talven varalle.

Lukurenkain kokouksia meillä on pidetty joka tiistai-ilta. Lokakuun 3 p:nä päätettiin, että kokouksemme myöskin suunniteltaisiin itäpäivillä, että ne, jotka haluavat käydä iltakoulua, voivat myöskin seurata lukurenkain kokouksia.

Naisjaosto meillä myös on toiminnassa, ja myöskin ompeluseura. Naisjaoston toimesta meillä oli ilmat syysk. 28 ja 30 p., jotka onnistuivat hyvin. Väkeä oli kumpanakin iltanä niin paljon, että ei ole ollut koko kesän aikana, meidän haalilla niin paljon ihmisiä. Nyt pitäisi alkaa talvitoimintakin täydellä kurssilla, mutta meillä ei ole paljon täällä paikkamissa toimia. Näyttämö haalitamme on revitty niin, ettei vahingossa-kaan ole jätetty pienikään esinettä, kullit ja kaikki muut tarpeet ovat sieltä meidän kuuluisat karvajalkamme niin tarkasti raastaneet. Mutta kyllä me sinne jonkinlaiset tarpeet hommaamme vastustajainne kiusalakin, että voimme edes jotain näyttää, sillä aikaa kuin uutta haalia rakennetaan.

Meillä on nyt hommassa uuden haalin rakennus kun vanha on melkein revitty. Uusi haali tulee niin hyvälle paikalle, että eivät Worcesterista löydä parempaa paikkaa. Se on aivan keskellä suomalaista asutusta, Belmont kadun varrella, joka on suomalaisten pääkatu täällä. Kyllä siitä vastustajillemme koituu harmia tarpeeksi asti. Nehän ovatkin siitä "Ryhäjäjänsä" palstolla jo pitäneet kovaa ulmaa. Mutta ulskaa te vaan, ei se meitä liikuta, vaikka te olisitte kuinka tukalassa asemassa. Ette ainakaan sieltä pysty meitä ulos ajamaan etkä tavaroita pois karräämään.

E.

WARREN, OHIO.

Koska velvoittivat minut kirjoittamaan paikkakunnan kuuluisia Toverittarelle, niin koetan täyttää tehtäväni.

Naisjaosto päätti pitää ohjelmakokouksen 22 p:nä lokakuuta. Ohjelmassa tulee olemaan: puhe, runoja ja laulua y. m., myöskin mainittakoon nyrkkilehti "Moukari" jonka toimittaa toveritar H. Selkämä. Voitte siis kirjoittakseen antaa hänelle. Jos joku haluaa muilta paikkakunnilta kyhästä tähän "Moukariin", niin voi sen tehdä os: Box 6 Austin ave, Warren, Ohio.

En tiedä varmaa tilastoa suomalaisten lukumäärästä täällä paikkakunnalla, mutta arvioidaan lähentelevin kahta tuhatta, joista on naisia useampi sata, suurin prosentti ollen perheen äitejä.

Osa naisista käy teollisuuden palveluksessa, osa on perhepalvelijoina osa siivoojina ja pesijättäriinä. Teollisuuden palveluksessa käyvien naisten palkat ovat urakkapalkkoja, voivat tehdä \$2—3.50 päivässä — 9 tuntia päivää.

Perhepalvelijain palkat ollen 8—15 viikkopalkka. Polkkeuksia löytyy alas- ja ylöspäin tiestä määrästä. Siivoojain ja pesijättärien päiväpalkat on 8 tunnista päivästä 3 dollaria, jopa siitä allekin.

Pajon olisi korjattavaa kaikilla työmailla, mutta parannuksia on vaikea saada niin kauan kuin naiset eivät halua tunnustaa yhteenliittymisen voimaa. Melkäläistenkin keskuudessa, vaikka kielen puolesta ymmärrämme toisiamme, ei ole solidaarisuuden tunnetta nimeksikään, johtuen se ryhmieroaavaisuudesta. Niinkuh muualla, niin on täälläkin, ainakin neljässä eri antoosastossa työllisiä ja suurin osa naisia taantumuksen leireissä. Mutta vaikka olemmekin näin eroavia maailmankatsomuksessa, niin emmekö voisi siellä missä meidän kaikkien asia tulisi olla yhteistä, nimittäin työmaalla, emmekö siellä voisi sulautua yhdeksi voimaksi, sillä siellähän on vaan yksi voima meitä vastassakin — riistään voitonhimo. Me olemme vielä liian itsekkäitä yhteistä hyvää edesauttaaksemme.

Pajon tarvitaan työtä tämän asian eteen. Jos ottaisimme käsiteltäväksi pesijän ja siivoojan työ määrää ja palkka, voimme hyvällä syyllä kutsua näyttökäin töitä ammattityöksi, vaikka ehkä moni sanoo, että kyllähän tuota pyykkäilyä nyt osaa pestä kuka vaan ja myöskin lakaista, tommua pyyhkiä jne., niinkuin ehkä osakin. Mutta miksi usein kuulee rouvien halunaa saada suomalainen pesijä ja siivooja? Eikö se edellytä, että me olemme tähän ammattiin kykeneviä paremmin kuin esim. amerikkalaiset? Niin me ainakin itse ajattelemm. Mutta eikö meidän tuo amerikkalainen nainen osaa sittekin tehdä yhtä hyvää työtä kun mekin, hän vaan on niin "laiska", niinkuin hänestä sanomme, siis hän vaikka onkin useimmiten pysytellyt syrjässä työväen pyynnöistä, kuitenkin osaa taidon tehdä työtä hiljempää omaksi hyödykseen. Ja me kerskumme kuinka suuren määrän taas saimme tehdyksi niin ja niin pienessä ajassa. Siksi juuri kun emme ajattele tätä työtä miksiään ammatti eli raken-

tavaksi työksi niin sanoakseni, siksi emme myöskään pane mitään määrää eikä sääntöjä työmme vauhdille, ja myöskin siksi kun huonosti puhuvina emme paljonkaan pane vastaan kuin-ka suuri läji meille tuodaan suoritettavaksi viissillä ajalla ja myöskin kun olemme niin tottuneet työntä-mään. Eihän siellä vanhassa maassa-kaan laiskoina oltu. Ja vielä kun enimmäkseen olemme perheen äitejä, jotka tältä työtä teemme, siis riippu-mattomia tästä anstosta, voihan sen jättääkin jos kovin raskaaksi käy. Onhan se sentään niin mukavaa kun saa omilla tienämillaan ostaa sel-laista, jota perhe-kassasta ei riitä. Ja huomme kun pöhlöt urakalla 8 tuntia päiväpalkalla, joka on \$3 ja joskus pistämme 15 minuuttia päälle ja enempiä jos jää joku riekale fi-nistämättä. Onhan se rouva niin hy-viin luontoinen ja aina panee jotain pussiinkin, kun lähtee kotiin. Olem-me usein matkassa kun laskeemme ko-toa lähteissä siihen mennessä kun pääsemme pois 10 tuntia tämän vai-vaan kolmen dollarin tähden ja te-kevät ne kuulemma alle tästäkin. Kun ajattelemmme niitä naispalkkoja, jotka ovat pakotettu päivästä toiseen raatamaan todellakin elämänsä pit-meksi, näissäkin riistäjien kellareissa, niin huojennukseksi heille, meidän ol-li koottava kaikki pyykkärit ja si-ivoojat yhteiseen kokoukseen neuvot-telemaan, mitä olisi tehtävä tämän-kin nurinkuruuden selvittämiseksi naisten keskuudessa. — Auroora.

BRANTWOOD, WIS.

Ensiksi tervehdän Toverittaren lu-kijoita tästäkin paikkakunnalta. Hän-pei on sanoa, mutta ikävä on kärs-siä meidän naisten huolimattomuutta yhteiskunnallisiin asioihin. Ensiksi naisten puolelta on hyvin vähän osa-ottavia osaston toimintaan. Nuorison elämä täällä on vähän huonolla kan-nalla. Ne eivät ota osaa mihinkään muuhun kuin tanssiin ja toivottavaa olisi, että tekin alkaisitte toimimaan tämän uuden yhteiskunnan hyviiksi.

Osastolla oli ilmat syyskuun 30 päivänä, jossa näytettiin kappale "Sa-voalaista vapaarakkautta". Ne jotka eivät saapuneet haallille nauramaan saavat katua ikänsä. Ei täällä nyt sentään niin nukuta ansloissa kuin yleisesti luullaan. Kyllä täällä meidän keskuudessammekin lemme jumalatar liikkuu vähän vil-liä. Ovat yhdistyneet onnelliseen avio-littoon miss Lemp Saari ja mr. Kalle Kolehmainen. Onneksi olkoon. Minä varotan teitä suomalaiset ja ruotsalaiset "muunsaine" kauppiant, että pysykää pois haalin luota, että ette tule häiritsemään meidän itama-tilaisuuksia, tai muuten pannaan nais-komentoa käyntiin. K. J.

PITTSBURGH, PA.

On suurta ja ylevää, ajatella että Pittsburghissa ja tällä ympäristöllä työlliset alkavat ymmärtämään että mihin sitä on kuuluttava. Kaikki merkit näyttävät että työn jättäminen nostaa ylös sarron alta itsensä, hitaasti mutta varmasti, pudistellen kaabeet ylösinsä. Katse tähdyttynä kohti vapautta. Pois orjuus! huutaa hän, tulkaa toverit ja toverittaret, liittäkäämme yhteen rintamaan, luo-kaamme yksissä voimin sellainen yh-teiskuntamuoto, että olemme kaikki turvattuja. Pois rahannahti! Alas harvojen valta! Irti sarron ikeesti!

Valtava joukkokous oli t. k. 1 päi-vänä Labor Lyceumissa. Sellainen, että ei ennen vielä ole Pittsburghin historian lehdille merkitty. Tulvi-malla saapui miehiä ja naisia sorret-tuun luokan tunnettuja puhujia, tove-reita Fosteria ja Ruthenbergia kuulemaan, tovereita, joille täytyy antaa tunnustus, että he pelkäämättömästi esiintyvät huolimatta valtiomahdista ja sen toimitsijoista, sen puolteen e-dustajina mitä he todellisesti ovat. Sänden myrskyiset suosionsoitukset. Yksinpä poliisikin paukutti kämmen-äänään herpaantuneena omaan toi-meensa. Tällaiset tilaisuudet jättä-

vät mieleen pysyvän vaikutuksen samalla ilmaisten, että joukot ovat todellisuudessa mukana nykyisessä liikkeessämme.

Workers Partyn myyjäiset, jotka piti olla jo enemminkin, pidettiin 21 päivänä lokakuuta Labor Lyceumissa Reed and Miller St. Venäjän nalkää kärsivien lasten hyviiksi. Silloin to-verit ja toverittaret sinne joukolla. Paimakaa mieleenne!

Naisten ilta on 28 päivänä lokak. osaston huoneustossa "International" haalissa. Alueen naispuhuja on sil-loin täällä. Silloin Pittsburghin to-verittaret heittäkäämme pois arkiluovet ja joukolla haallille, niin sillä ta-valla saamme kaikki miespuoliset to-veritkin pelkistä utelaisuudesta kat-somaan mitä meillä siellä on. Yksin-tan, että henkinen ohjelma on kuule-misen arvoisen.

Osaston työkokoukset on päätetty pitää kaksi kertaa kuukaudessa, ni-mittäin 1:n ja 3:s sunnuntai kuukaudessa. Silloin on tilaisuus ken ei vielä kuulu joukkoomme, jättää jil-senhakemus, joka osaston kautta vie-dään Keskusvirastoon hyväksyttäväk-si. Sils liittykää kaikki Pittsburg-hin naistyölliset, sen lipun juurelle taistelemaan, jonka ihmunnassa mel-lä putoo kaabeet yltämme!

Tytöt huomakaa! Kirjallisuustol-mikunnalla on useampia vuosikerto-ja vielä tilaamattomia "Toveritaria". Riittäkää oman lehtemme tilauksesi ja luidjaksi. Näyttäkäämme joukolla, että me todellisuudessa pyrimme e-teenpäin, valitsemme oikean tien. — Sils kaikki mukana tietoisesti, tietä-mättömyys on meidän pahin vihollis-emme. — H. D.

"Annat" esiintyvät useimmiten avioerojutuissa

CHICAGO, 6 p. syysk. — Cook-kauntin kirjuriinviraston tilastotietel-lijät varottavat menemästä avioliit-toon Anna-nimisten naisten kanssa, jos tahdotaan välttää avioeroista viimeisen 25-vuoden aikana Cook-kauntissa, joka käsittää Chicagon, jo-kasta päivästä kolmen on jokin Anna-niminen nainen esiintynyt avioeroju-tussa.

Sitävastoin virkailijat suosittelavat Penelope- ja Anastasia-nimisiä naisia. Penelope esiintyy avioerojutuissa vain kerran vuodessa ja Anastasia kerran kolmessa vuodessa.

BRANTWOODIN S. S. Osasto, Box 1, Brantwood, Wis. Osaston kokouk-set joka 2 ja 4 sunnuntai Labor Temp-pelillä, kello 2 iltapäivällä.

JAMAICAN S. S. Osaston kokoukset pidetään jokaisen kuukauden enäl-mälteen ja toinen torstai puolalaisella haalilla, Rockaway ja Pacific katujen kulmassa. Kirjeenvaihto-osote on: 271—160 St. C/o H. Sjoman, Jamal-ca, N. Y.

FAIRPORTIN S. S. J. OSASTON kir-jeenvaihto-osote on: 414 New 4th St.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, Ahjoassa, joka torstai, kello 2 j.p.p. Osote: 315—10th St., Hoquiam, Wash.

PORTLANDIN S. S. O:n ompeluseu-ran kokoukset pidetään joka kuun ensimmäisenä ja kolmas torstai osaston talolla klo 8 illalla. Osote: 719 Mont-na Avenue.

WAUKEGANIN, III., S. S. Osaston viralliset kokoukset pidetään joka kuukauden ensimmäisenä ja kolman-te-na torstaina, alkaen kello 8 illalla.— Ohjelmakokoukset joka toinen ja nel-jäs torstai, alkaen samoin kello 8.

CLEVELANDIN S. S. OSASTON kir-jeenvaihto-osote on: 4014 Whitman Ave., N. W., Cleveland, Ohio. Koku-ukset pidetään jokaisen kuukauden ensimmäisenä ja kolmas tiistai-iltä haalilla 1303 W. 53th St. Työkoukoston jälkeän on keskustelukokous. Ilmatat toimit Edistysyhdistys samassa pal-kassa.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompelu-seura kokoontuu joka torstai kello 2 p., 713 E. First St.—Tervetuloa.

HANNAN Yhdistyneitten Suomalai-sien ompeluseuran kokoukset ovat joka torstai-iltä, klo 8. Kokouksen jäljestä vanhanmaan tanssit. Kahvia. Osote: Box 33, Hanna, Wyo.